

# HEILIGE EFREM DE SYRIER

WERKEN



DEEL 3

Gozalov Books  
Den Haag

© Gozalov Books, Den Haag, 2010  
gozalovbooks@planet.nl  
Orthodox Klooster, Diksmuide

Oorspronkelijk uitgegeven in het Grieks  
door 'To Periboli tès Panagias',  
1<sup>e</sup> druk, Thessalonika, 1990.  
Vertaald door M. Theodora Portaïtissida.  
Foto op de kaft: Jona Blomme

ISBN 9789079889082



Dit boek wordt uitgegeven  
met de zegen van  
Zijne Eminentie Simon,  
Aartsbisschop van Brussel en België.



# **OVER LEVEN IN RECHTVAARDIGHEID, NEGENTIG HOOFDSTUKKEN**

1. Verlangt ge ernaar een rechtvaardig leven te leiden? Beoefen dan de nederigheid, want zonder haar houdt een goed leven geen stand.
2. Een reiziger die zich in het begin van weg vergist, dwaalt rond in onbekende streken; en hij die de weg der nederigen is ontvlucht, zal zijn tent niet kunnen opslaan in de legerplaats van de Heiligen.
3. Verricht al uw werk in nederigheid, in de naam van Jezus Christus, onze Verlosser; op die manier stijgt uw vrucht op naar de hemel. Want de trots gelijkt op een zeer hoge boom die verrot is en waarvan de takken aan alle kanten vermolmd zijn; en wanneer iemand erin klimt, stort hij onmiddellijk omlaag.
4. God begint een mens te verlaten als deze zich verwijdert van de nederigheid; en hij die verlaten wordt door God, zal door een slechte geest worden benauwd, zoals Saul<sup>1</sup>.
5. Ge moet de droefenissen van de zonden als een vreselijke verstikking beschouwen, omdat niemand van hun overvloed bevrijd kan worden tot het uur van de dood.
6. Als ge aandachtig observeert, zult ge ontdekken dat de strikken van de Vijand ingesmeerd zijn met honing en andere zoetheid; zodat hij die de honing wil proeven, in de strik gevangen wordt.
7. Verlang niet naar dat soort honing, dan zult ge niet in de strik gevangen worden; want de zoetheid ervan vervult uiteindelijk hen die ernaar verlangen met bitterheid en gal.

8. Heb de nederigheid lief, dan zult ge nooit in een duivelse strik gevangen worden. Want ge zult veel hoger zijn dan de strikken van de Vijand, voortdurend opgeheven als ge zijt door een snelle wiek.
9. Als ge ziet dat iemand zich oppervlakkig gedraagt, aantrekkelijk van uiterlijk is en stralend gekleed is, en dat een menigte mensen hem vergezelt, benijd hem dan niet, en laat u evenmin verontrusten; beheers integendeel uw geest, en ge zult korte tijd later die mens zien vergaan. Want alleen zij dit geleefd hebben overeenkomstig Gods wil, bloeien en stralen.
10. Zij die ijverig zijn geworden en welbehaaglijk aan de Heer, hebben geen acht geslagen op de grootsheid van dit leven; want zij wisten heel goed dat deze snel als een veldbloem verdort; maar wij, nalatigen, als we iemand zien die mollig is en rode wangen heeft, dan prijzen we hem gelukkig, zelfs als zo iemand in de uiterste goddeloosheid gevallen zou zijn. We hebben het inspannende leven ver van ons geworpen, omdat we niet beseffen hoe eervol het leven van de asceten is. Daarom haten wij de ingetogenheid en verachten wij de heiligheid.
11. Laten we onze aandacht niet richten op kinderspelletjes, broeders, maar laten we altijd het volmaakte leven nastreven, opdat we niet de vreugde van de asceten moeten ontberen en overgeleverd worden aan de eeuwige straf.
12. Gelukzalig is hij die goede hoop heeft gehad en verlicht is door goede gedachten; want de glorie van die mens is groot en oneindig.
13. Laten we de hesychia nastreven, opdat we bij het zien van onze overtredingen, altijd nederig zijn, en geen voedsel geven aan gedachten van verwaandheid of slechtheid, als giftige dieren.

14. Laten we de hesychia liefhebben, opdat ons hart zuiver blijft, en de tempel<sup>2</sup> die God ons heeft toevertrouwd, rein wordt bewaard van het bederf van de zonden.
15. Het gebed is mooi wanneer het vergezeld gaat van zuchten en tranen, en vooral wanneer iemand ze vergiet zonder geluid. Het is overigens een teken dat men aan mensen wil behagen als men hoorbaar kreten slaakt. Hij echter die bidt met inzicht en geloof, ziet de Heer voor zich<sup>3</sup>, want in Hem leven wij en bewegen wij ons en zijn wij<sup>4</sup>.
16. Als uw hart versteend is, moet ge wenen voor Gods aangezicht, opdat Hij stralen van kennis over u uitstort, en ge niet spot met hen die met een vurig hart de hemel aanroepen.
17. Want hij die spot met hen die zich inspannen, maakt zichzelf tot dienaar van de Duivel, omdat hij diens afschuwelijke wil volbrengt. Zo iemand zal niet de vreugde vinden die bereid is voor de dienaren des Heren<sup>5</sup>.
18. Gij echter, asceet, moet uw werken altijd uitvoeren met inzicht, en laten we oppassen dat we geen aanleiding geven aan hen die een aanleiding zoeken.
19. Wee hem die onbarmhartig is, en wee de bedrieger; en wee de genotzuchtige; want de Hades zal hen bitter tegemoet komen. Want ze hebben zich tot slaaf gemaakt door hun vraatzucht, en hebben zich niet bekommerd om God, uit zucht naar macht en eerbewijzen in dit ijdele leven. Plotseling kwam echter de dood, verdroogde hun keel waar ze voortdurend de fijnste spijsen in stopten, maakte een eind aan hun macht, die ze gebruikt hadden om zich niet om hun Schepper te bekommeren. De lichamen van deze ongelukkigen zijn dus als mest op de aarde geworpen en hun zielen worden gevoerd naar de plaats die hen toekomt.

20. Pas op dat ge bij het zien van de genietingen van het leven, er niet door verleid wordt, want er is een dodelijke strik in verborgen. Zelfs de visser werpt zijn vishaak niet uit zonder lokaas.
21. De Vijand, de schaamteloze, gebruikt het verlangen als aas aan de vishaak, om alle zielen tot zijn slaven te maken.
22. De ziel die als eerste zal worden gegrepen, zal voor de andere zielen een strik voor hun wil worden, en de zielen verzoeken die niet de bitterheid van de Draak hebben ondervonden. Evenzo zal één patrijs die gevangen is, een lokaas worden voor de vogels die nog niet door de strikken gevangen zijn; want de jager zet hem op een bepaalde plaats en legt rond hem de strikken, en vangt zo de patrijzen die nog vrij rondvliegen.
23. Beoefen de deugd zonder de inspanningen op te geven; want zonder inspanningen kan men de deugd niet aanleren.
24. Wanneer ge te midden van inspanningen zijt, moet ge het oog van uw ziel omhoog gericht houden; en wanneer ge die vreugde ziet, zult ge de inspanningen niet opmerken.
25. Span u vol ijver in, om op die manier de ijdele inspanningen uit de weg te gaan; want de inspanningen van de rechtvaardigen doen de vrucht des levens ontspruiten, terwijl de inspanningen van de zondaars straf doen volgen.
26. Verdraag de droefenissen van het huidige leven, overeenkomstig de wil van God, dan zal de hoop van de Heiligen niet zonder nut voor u zijn. Want het juk van de Vijand draagt een verdriet in zich dat tot de dood voert.
27. Zij die zich inspannen voor een ijdel leven, willen hen die



zich op geestelijke wijze inspannen daarvan afbrengen, want zij willen niet terechtgewezen worden door hun naasten; hun val echter zal de atleten van de vroomheid als winnaar aanwijzen.

28. Beoefen de nederigheid, om niets te verliezen van het werk dat ge goed hebt gedaan. Als ge echter de nederigheid afwerpt, zult ook gij geteld worden bij hen die zich vergeefs hebben ingespannen.
29. Wilt ge leiding geven aan een ziel? Verzeker uzelf dan van alle kanten, als een verstandig mens, opdat genotzuchtige gedachten u niet doen zinken, en ge niet in de haven schipbreuk lijdt.
30. Als ge een veilige haven wilt zijn, verstevig dan goed rondom de stenen van de pier, opdat ze niet gemakkelijk van hun plaats raken door de orkanen van de genotzucht en ge tot schipbreuk wordt in plaats van haven.
31. Verbind geen ander anker aan uw anker, als er in u nog wat lading is gebleven, om niet gemakkelijk door de hartstochten te worden meegesleurd. Want hij die iemand die in een kuil gevallen is omhoog wil trekken, moet hem vastpakken met een wakkere geest, opdat hij niet door het anker van die ander in dezelfde diepte wordt getrokken; want hartstochtelijke woorden trekken, als ze een plaats vinden, de ziel omlaag, als enterhaken.
32. Ga altijd schadelijke ontmoetingen uit de weg, dan zal uw ziel in grote vrede zijn.
33. Het zal schadelijk zijn voor een monnik wanneer hij niet alles doet met een geestelijke instelling; want het woord van God verlangt dat we allen argeloos en wijs zijn<sup>6</sup>.
34. Als ge niet geheel doorgloeid zijt door de Heilige Geest, moet ge niet de gedachten van anderen willen horen,

want daarin bevindt zich een dubbele strijd: in het begin namelijk zult ge met de herinnering aan wat ge gehoord hebt, uw ziel bezoedelen, en vervolgens zult ge verzet krijgen van degene die ze heeft opgebiecht, wanneer deze niet oprecht de hartstochten heeft vernietigd, met de kracht van het Kruis. Want wanneer een dergelijk iemand uit nalatigheid weer in dezelfde hartstochten vervalt, ziet hij degene die hij had uitgekozen om verbeterd te worden, als vijand. Maar als deze verstandig is, veinst hij tegenover degene die bij hem gebiecht heeft, dat hij de zonden die hem opgebiecht zijn, vergeten is.

35. Wanneer iemand een duif in zijn huis heeft, en deze vindt een open raam en vliegt weg uit het huis, dan zal hij niet door een stok of stenen te gebruiken proberen hem te laten terugkeren, maar hij zal zaad uitstrooien en hem dan met verstand proberen te vangen. Zo is er ook veel wijsheid en ervaring nodig als iemand het vuil van de gedachten wil reinigen.
36. Als ge leest, streef dan niet naar snel en effectvol lezen; en laat uw interesse niet alleen daar naar uitgaan, opdat de demon van de zelfgenoegzaamheid uw hart niet verwondt. Probeer integendeel als vrucht geneesmiddelen voor de ziel te plukken, door als een verstandige bij de honing uit de bloemen te verzamelen.
37. Zoals een ijdel man, die hoewel hij in een armoedige staat verkeert, zichzelf koning noemt, terwijl hij geen koning is, zo is de monnik die in het geheim eet, maar in de refter met de broeders voorwendt te vasten en matig te zijn, geen asceet; want een dergelijke monnik weeft een spinnenweb: hij bewandelt immers niet de rechte weg van de Heiligen, maar de weg van hen die aan mensen behagen. Tot hem zegt de Heilige Geest: “God verstroot de beenderen van hen die aan mensen behagen”<sup>7</sup>.
38. Als ge aan de wereld verzaakt hebt, wees dan zorgvuldig

bij wat ge doet, opdat ge de parel vindt<sup>8</sup> die ge zoekt. Want er zijn er die aan de wereld hebben verzaakt en kluizenaar zijn geworden, sommigen nadat zij het soldatenleven hebben verlaten en anderen nadat zij hun rijkdommen hebben uitgedeeld; maar uiteindelijk werden zij meegesleept door hun wil en mislukten zij. Want niets is afschuwelijker dan wanneer iemand door zijn wil wordt overwonnen en niet leeft in overeenstemming met Gods wil. Want zij hebben geveinsd de zaken van dit leven te hebben achtergelaten door de hoofdpoot binnen te gaan; ze zijn echter niet meer binnen, maar zijn door een zijdeur weer naar buiten gegaan.

39. Precies zo verging het de Israëlieten die, na hun uittocht uit de ijzeroven<sup>9</sup> en hun redding door het midden van de Rode Zee<sup>10</sup> en nadat zij zulke grote geschenken hadden geproefd<sup>11</sup>, door hun eigen wil schipbreuk leden op het droge omdat zij meegesleurd werden, en van die grote menigte volk, die geteld was, werden er slechts twee gered<sup>12</sup>: zij die niet ongehoorzaam waren geweest aan het woord des Heren, en die zich met vroomheid aan de wil van de Allerhoogste hielden.
40. Zij die aan de wereld hebben verzaakt, hebben geen enkele band met de wereld. En zelfs als zij hegoemen worden, gedragen ze zich alsof ze geen hegoemen zijn; en zelfs als ze uit dit ambt worden gezet, blijven ze standvastig in hun gedachten. Zij echter die zich verwijderd hebben van de vrome gedachtegang, laten zich gemakkelijk gaan wat betreft de genietingen van de wereld, en spannen zich voortaan niet meer in voor de deugd. Integendeel, nadat ze het juk van Christus ver van zich geworpen hebben, bouwen ze met zorg op wat ze tevoren zo goed hadden afgebroken. Het is zoals wanneer een gewijde maagd, die bewaakt in een maagdenvertrek leefde, zich zou wenden tot de lusten, en de schaamte weggooit, en zich ongepast gedraagt, zonder God te vrezen of zich te schamen voor de mensen; ze kan echter

niet ontkomen aan de handen van God. Want de dag zal het werk van eenieder openbaren, want het zal beproefd worden met vuur<sup>13</sup>.

41. Gelukkig is hij die de deugd predikt met zijn werken. Want als iemand over de deugd spreekt, maar het tegenovergestelde doet, wordt hij niet gered. En precies zo zal hij die spreekt over ingetogenheid en ontucht pleegt, de prijs niet behalen.
42. Wees niet geschokt wanneer ge genotzuchtigen ziet doen wat aan hun lusten behaagt, want hun bloem is vol stank; de bloem van hen die de deugd liefhebben daarentegen is vol zoete geur. Blijf daarom standvastig in de deugd, opdat zelfs zij die gevallen zijn in uiterst en teugelloos genot, u bewonderen; want al willen ze het niet openlijk doen, inwendig prijzen zij toch de werkers der deugd zalig.
43. Wanneer ge lichamen van mensen ziet stralen van verzorgdheid, opgetooid voor de afschuwelijke (lichamelijke) liefde, heb daar dan geen bewondering voor, en laat u evenmin verleiden door de schone teint van de huid, die slechts korte tijd later verandert in stof, maar zing onder zuchten bij uzelf: “Herinner U, Heer, dat wij stof zijn. De mens, zijn dagen zijn als gras; als een veldbloem is zijn bloei. Want wind waait erover, en hij is er niet meer; zelfs zijn plaats is niet meer te vinden. Maar de barmhartigheid des Heren is van eeuwigheid, en duurt tot in eeuwigheid over wie Hem vrezen”<sup>14</sup>. Dan zult ge, met Gods genade, niet de gevangene worden van de Boze.
44. Smeek de Heer met inspanning, dat Hij u de geest van volmaakte ingetogenheid verleent, opdat ge ook tijdens de nachtelijke fantasieën de aanvallen van de Vijand ontvlucht, waarin iemand bijvoorbeeld ziet dat hij achtervolgd wordt door een wild dier of door iemand die een

brandende fakkel vasthoudt, en dat hij snel van het ene dak op het andere springt, om niet door het vuur te worden verbrand.

45. Precies zoals het onmogelijk is dat iemand alleen met geld, zonder inspanning, het schrijven of een of ander ambacht kan aanleren, zo is het ook onmogelijk monnik te worden zonder ijver en geduld en veel inspanning.
46. Zoals het hoofd belangrijker is dan alle andere ledematen van uw lichaam, en ge als men een steen of een knots of een zwaard tegen u richt, uw andere ledematen naar voren doet om te voorkomen dat de slag op uw hoofd terechtkomt, omdat ge weet dat ge zonder uw hoofd dit leven niet kunt leiden, zo moet voor u het geloof in de heilige eenwezenlijke Drieëenheid het meest belangrijk zijn, want zonder de Drieëenheid kunt ge niet het werkelijke leven leiden.
47. Ge moet met heel uw hart uw hoop stellen op de Heer, dan zult ge gemakkelijk de valstrikken van de werken van het kwaad kunnen ontwijken; want de Heer zal hen die Hem dienen niet verwaarlozen.
48. De Egyptische verlangde ernaar de God beminnende Jozef te verleiden en eiste met aandrang van hem dat hij toegaf aan haar onzedelijke doel. De jongeling echter bevochtigde zijn ziel met de gedachtenis aan God de Alheerser, opdat deze niet zou verbranden door het vuur van de wetteloosheid. Hij beheerste zijn gevoelens, om niet toe te geven aan slechte gedachten en werd een gevangene door een onbetamelijke vrouw. Want hij zag haar voortdurend, als een strik van de dood; en omdat hij zich standvastig verzette tegen de verleiding<sup>15</sup>, ontving hij de overwinningskrans en werd hij koning van Egypte<sup>16</sup>.
49. De goddelozen in Babylon dachten dat zij konden op-

staan tegen een heilige ziel<sup>17</sup>, en haar afschuwelijk konden bezoedelen; zij echter had God de Allerhoogste als helper, en overwon hen met gemak. En ze spanden een rechtszaak tegen haar aan, zo meenden zij, maar de dwazen begrepen niet dat zij het zelf waren die in die rechtszaak ter dood zouden worden veroordeeld<sup>18</sup>. Want het nooit slapende oog van God laat niet met zich spotten.

50. Laten we de smalle en moeilijke weg bewandelen, broeders, opdat we lofwaardig worden en daardoor God als bewaker hebben.
51. Parels worden altijd in de binnenste kamer van het huis bewaakt; terwijl nutteloze zaken onmiddellijk, als mest, op open terrein worden geworpen.
52. Als iemand u bespot en de zonden die ge begaan hebt, openbaar maakt, moet ge eerder uzelf de schuld geven en niet de ander; want gij maakte uw werken te schande, iets wat ge zelfs niet in woorden van de ander verdraagt te horen. Probeer niet hem tot zwijgen te brengen met de dreiging van uw toorn, maar verbeter uzelf, zodat ge niet meer zondigt; want de stank van uw werken toont u dat ge een vijand zijt van uw ziel.
53. Reinig uzelf van zondige daden, met berouw, dan zult ge het verwijt van wie u hoont niet vrezen.
54. Verzet u tegen de zonde, o werker van het leven, en vrees niet de aanwezigheid van de verzoeking; want een ware strijder zal niet komen tot de volvoering van de zonde.
55. We moeten ons verzetten tegen het vuur van de zonde met het heilige vuur. Een tichel is slap en onvast zolang hij niet gebakken is, maar wanneer hij bij het vuur komt en gebakken wordt, wordt hij een bescherming tegen het vuur en een beschutting tegen water. Zoals in een aarden vat het water wordt vastgehouden, zo bevat de vuuroven

in zichzelf de aangestoken vlam; toch is de oven gebouwd van tichels.

56. Word ook gijzelf sterk bij beproevingen en verdriet, en verzet u tegen de lusten die u in vlam zetten, om niet te smelten, juist zoals de ongebakken tichel door de regendruppels, en ge de vastheid verliest die ge meent te bezitten.
57. Meen niet dat datgene waarvan gijzelf vindt dat het goed is dat ge het doet, goed is, maar doe wat vrome mensen vinden dat goed is.
58. Luister naar de stem van de Heer, opdat Hij u helpt en Zijn handen uitstrekt tegen hen die u verdriet doen en Hij uw Vijanden neerwerpt; opdat ge niet ongehoorzaam zijt en moet horen: “Toen liet Ik hen gaan achter de begeerten van hun hart, zij dwaalden af volgens hun eigen zin”<sup>19</sup>.
59. Strijd om niet de slaaf te worden van uw wil, maar wees gehoorzaam aan hen die de Heer vrezen, en met Gods barmhartigheid zult ge de kop van de Draak verpletteren. Als ge gemakkelijk toegeeft aan uw verlangens, weet dan dat ge ver van de volmaaktheid verwijderd zijt; en hoe meer ge van de volmaaktheid verwijderd zijt, des te meer hebt ge tuchtiging en onderricht nodig.
60. Verdraag in de Heer het verdriet, opdat de vreugde u omgeeft; verdraag de inspanning, om rijkelijk uw loon te ontvangen. De steenhouwer die de rots klooft en de smid die het ijzer smeedt, zullen beiden hun loon ontvangen.
61. Hij die de strijd ontvlucht, zal ook geen buit krijgen; en hij die weigert onderricht te worden, zal niet samen met de verstandigen zijn aandeel krijgen.
62. Klim op een hoge plaats, dan zult ge zien dat al het aardse laag en onbetekenend is; als ge echter neerdaalt van een

hoge plaats, zult ge zelfs vol bewondering zijn voor een afgebrand huis.

63. Verwerf de geestelijke kennis, werker van de vroomheid, en deze zal u dragen als een voertuig, en u beschermen tegen velerlei schandaal; want zij zal wie haar bemint niet iets laten zeggen of doen dat leidt tot zijn ondergang.
64. De geur van de geestelijke kennis in een mens is dat hij altijd zichzelf beschuldigt; en men weet dat een mens zichzelf beschuldigt doordat hij niet een ander oordeelt die in dezelfde fouten is gevallen.
65. Als twee slaven een fout hebben begaan, worden ze opgesloten in de gevangenis met hetzelfde vonnis; daarom is hij die zijn medeslaaf bespot, onredelijk.
66. Bespot niet iemand die in verzoeking is, en veroordeel hem niet, maar bid daarentegen dat ge zelf niet in verzoeking raakt; want hij wiens geest verduisterd is door de storm van de gedachten en overwonnen wordt door de hartstochten, schaamt zich niet voor de mensen en is niet bevreesd voor God. En als hij een aanzienlijk iemand is, bedrijft hij zonder vrees de wetteloze daden; als hij echter zwak en arm is, put hij moed uit zijn zedeloosheid, en bedrijft ook hij schaamteloos zijn slechte daden.
67. Word niet een genotzuchtige verachter, maar luister integendeel naar de heilige Psalmddichter die uitroept: “Dat God verrijze en dat Zijn vijanden verstrooid worden. Dat zij die Hem haten, mogen vluchten voor Zijn aangezicht. Dat zij verdwijnen zoals rook verdwijnt; zoals was smelt voor het vuur. Zo mogen de zondaars ten verderve gaan voor het aanschijn van God. Maar mogen de rechtvaardigen zich verheugen”<sup>20</sup>.
68. Als ge in uw cel zijt, monnik, bid dan voortdurend met een nederig hart, juist zoals de drie Jongelingen in de



vuuroven<sup>21</sup>, en maak uzelf niet tot een rovershol<sup>22</sup>, door te doen wat niet is toegestaan, opdat ge niet beschaamd hoeft te staan op de dag van het oordeel, wanneer alle heimelijke daden van de mensen openbaar gemaakt zullen worden.

69. Als iemand de tijd van de oogst verwaarloost, zal zijn huis niet in overvloed tarwe hebben; en als iemand nu onverschillig is, zal hij zich wanneer het tijd is voor de beloning, buiten de vertroosting van de rechtvaardigen bevinden.
70. Er komt voor ons, broeders, een tijd vol vrees en beven, wanneer openbaar zal worden gemaakt wat wij in het verborgene en het duister hebben gedaan. En wee dan de ziel die de Heer niet als helper heeft.
71. Komt, Christus beminnde broeders, laten we nadenken over het einde van elk van ons, in welke staat we ons in dit ijdele leven bevinden. Want ijdel is het leven dat verbonden is met hen die onverstandig leven. Gelukzalig echter zijn zij die in dit leven verstandig zijn en goede handelswaar hebben verhandeld.
72. Een rijke, die met gunstige wind reist, ligt ontspannen uitgestrekt op een rustbank, met trotse blik, en hij verwacht een rijke tafel. De koks staan het eten te bereiden en een bataljon soldaten staat om hem heen. Plotseling echter komt er een storm, die de zee opzweept; het schip wordt vernietigd en hijzelf wordt geheel alleen door de golven op een onbewoond eiland geworpen dat vol is van wilde dieren. Hij schreeuwt en jammert, maar er is niemand die hem hoort; en hij slaat op zijn voorhoofd en heel zijn lichaam beeft, en elk moment verwacht hij de dood. Korte tijd tevoren was hij trots, nu krimpt hij ineen van honger en angst, en hij brandt van dorst, en er is niemand om hem verlichting te brengen. Dit is precies wat met ons nalatigen op het droge aan de hand is. Want

terwijl wij in weelde dit ijdele leven doorbrengen, komt plotseling de dood, die de nalatige wegrukt en hem neerwerpt op een vreeswekkende plaats, waar alle zondaars gestraft worden die voortdurend hun Heer niet willen erkennen.

73. Laten we goed nadenken hoe bevreesd hij zou zijn die door de golven op een onbewoonde plaats geworpen wordt en geen enkele vertroosting heeft van wie dan ook; en laten we vervolgens bedenken hoe bevreesd hij zou zijn die neergeworpen wordt op de plaats van bestraffing.
74. Mijn hart steunt en mijn ogen verlangen naar tranen, maar mijn zonde houdt mijn geest gevangen, zodat ik niet tot rouwmoedigheid kom om de Heer met bittere tranen te smeken me niet in de uiterste duisternis te werpen.
75. Gij Die Uw volk bevrijd hebt uit de handen van Farao en uit de ijzeroven<sup>23</sup> en Die hen gered hebt midden door de Rode Zee<sup>24</sup>, bevrijd ook ons uit onze wetsovertredingen, opdat wij genade mogen vinden in Uw ogen, wanneer Gij de levenden en de doden zult oordelen<sup>25</sup>.
76. Laten we, zolang we nog kracht hebben, de Heer dienen met een oprecht hart, opdat we op de tijd van het verdriet Hem als helper hebben en Hij ons redt uit grote gevaren.
77. Want hen die Hem met een zuiver hart dienen, zal Hij een onbeschrijflijke roem geven; want de roem van de Heiligen kent geen einde.
78. Op bevel van God slokte het zeemonster Jona op, en hij werd in de buik van het zeemonster bewaard als in een afgelegen vertrek; tot de grondvesten der bergen verzonk zijn hoofd en de diepte van de afgrond omringde hem geheel en al; hij zonk neer tot de ingewanden van de aarde, waar de grendels voor eeuwig gesloten zijn. En daar bad Jona en schreeuwde met deze woorden: “Moge

mijn leven uit dit gevaar omhoog worden gevoerd, Heer mijn God”<sup>26</sup>. Zijn gebed doorkliefde de diepte, spleet de lucht, steeg omhoog naar de hemelen en bereikte de oren van de Heer. Of liever gezegd, de Heer Zelf, Die alles met Zijn aanwezigheid vervult, bevond Zich niet ver van Zijn ware dienaar.

79. De Heer gaf een bevel aan het zeemonster en het spuwde de profeet uit; en alsof hij uit een schip was gegaan, begon hij zijn prediking<sup>27</sup>.
80. De zondaars knarsen met de tanden tegenover de rechtvaardigen; de beproevingen worden openbaar gemaakt, de Heiligen worden bekranst; de goddelozen die kwaad hebben beraamd tegen de Heiligen van God, staan beschaamd.
81. Ooit werd Elia de Thesbiet vervolgd door een slechte vrouw; maar de Heer voedde de Profeet, door middel van een raaf. De zondaars echter werden getroffen door een vreselijke hongersnood<sup>28</sup>.
82. In een vurige wagen steeg de Profeet Elia omhoog<sup>29</sup>; de goddeloze Jezebel echter werd vanaf haar paleis op de grond neergeworpen en daarna door de honden verscheurd op de pleinen van de stad<sup>30</sup>.
83. De wetsovertreders wierpen de Profeet Jeremia in de put met modder, omdat ze geen vrome woorden konden aanhoren. En Abimelek de Ethiopiër, die blank was wat zijn ziel betreft en stralend in het geloof, hoorde van hun brutaliteit, en verweet de koning zijn slechtheid. En hij kreeg toestemming van de koning, trok de Profeet uit de put omhoog en mocht zijn zegen ontvangen<sup>31</sup>.
84. De vijanden bestormden hen die altijd Gods profeten hadden bestreden, en daarom werd het volk der Hebreëen overgegeven in de handen van de vijanden<sup>32</sup>. De vijanden

zagen de Profeet van God, ontdeden hem van zijn boeien en boden hem geschenken aan<sup>33</sup>, want zij zagen dat hij zeer vroom was. Zoals hij die een lamp draagt, de aanwezigen verlicht, zo straalt voortdurend de deugd, die altijd glorievol is.

85. De goddelozen wierpen de profeet Daniël wegens zijn vroomheid in de leeuwenkuil<sup>34</sup>, opdat hij door hen verscheurd zou worden, en de wettelozen begrepen niet dat zij dat deden tot hun eigen schande. De Heer echter stuurde voedsel aan Zijn ware dienaar, door de hand van Habakuk en door middel van de heilige Engel<sup>35</sup>. En toen de wilde dieren de Profeet in hun midden zagen, bogen zij zich en vereerden hem; want hemelse kracht stopte de muil der leeuwen dicht<sup>36</sup>, om te voorkomen dat zij de rechtvaardige man zouden schaden.
86. Ze trokken de Profeet tussen de wilde dieren vandaan omhoog<sup>37</sup> en daardoor bleek hun goddeloosheid, terwijl zij hem als een bruidegom uit het bruidsvertrek zagen gaan, met stralend gelaat en met een van heerlijkheid stralende uiterlijk.
87. Het is begrijpelijk dat het volk der Babyloniërs zich daarna verbaasd afvroeg, of de wilde dieren soms ziek waren dat ze de lichamen van mensen niet meer opaten. Want al had Gods uitverkorene zes dagen te midden van de zeven leeuwen doorgebracht, er was hem daarbij geen enkele schade overkomen. En op de zevende dag kwam de koning om te rouwen over de rechtvaardige, maar toen hij zich over de kuil boog, zag hij dat hij te midden van de leeuwen zat net als een herder te midden van zijn schapen. Vanzelfsprekend waren de ongelovigen daarom verbaasd over zijn redding. Toen echter de vijanden van de rechtvaardige man in de leeuwenkuil gegooid waren, en ze zagen hoe deze in stukken werden gescheurd en hun botten volkomen vermorzeld werden, waren zij ten eerste verbaasd en riepen luid: “Groot zijt Gij, Heer,

## God van Daniël<sup>38</sup>.

88. De drie Jongelingen, Azarias en zij die met hem waren, werden, omdat ze het gouden beeld niet wilden aanbidden, stevig vastgebonden en in het brandende vuur geworpen. Het vuur echter waagde het niet hun hoofdhaar aan te raken, maar het vuur sloeg uit de oven en verbrandde hen die het hadden aangestoken<sup>39</sup>.
89. Laten we daarover nadenken, ware broeders, opdat we niet onbeproefd blijken op de tijd van de beproevingen; want zij die God liefhebben, worden altijd verheerlijkt als ze geduldig blijven in de beproevingen.
90. Laten we, zolang we kunnen, de Heer dienen met vreze en met een oprecht hart en een juiste instelling, opdat Hij ons helpt in onze onmacht, op de tijd van de beproeving, ons tot kransdragers maakt en ons binnenlaat in Zijn Koninkrijk. Amen.

**VERHANDELING  
TER AANSPORING  
GERICHT  
TOT DE MONNIKEN VAN EGYPTE**

*1<sup>e</sup> AANSPORING*

**E**RE ZIJ U, O GOD, ere zij U. En nogmaals zeg ik: Ere zij U, o God, Die boven elke hymne verheven en tot in eeuwigheid prijzenswaardig zijt. Geliefden, we moeten God altijd danken, want Hij

is het Die ons waardig heeft gemaakt Zijn heilzame juk<sup>40</sup> op ons te nemen en Die ons heeft gered uit wat tijdelijk en bederfelijk is. Ik wil mezelf in dienst stellen van de woorden die de goddelijke genade mijn verstand ingeeft te spreken. Maar ik wil me niet uitdrukken in gekunstelde taal, want ik ben een ongeletterd en onbeduidend man; en bovendien is wat kunstig wordt uitgedrukt, niet voor iedereen duidelijk, vooral niet voor hen die niet onderricht zijn in wereldse wijsheid. Daarom moet ik begrijpelijke woorden gebruiken, opdat zij die ze lezen ze begrijpen. Zoals de gelukzalige Apostel heeft gezegd: “Als ik de betekenis van een bepaalde klank niet versta, zal ik voor hem die spreekt een vreemde zijn, en de spreker is een vreemde voor mij”<sup>41</sup>. Overigens kan een geestelijk woord zelfs zonder kunstige grammatica en welsprekendheid hen die het geloof hebben aanvaard overtuigen. Maar, gezegend zij God Die aan allen alles schenkt en Die eenieder verlicht, zoals het goed voor hem is. Ik ben er echter niet onkundig van, dat dat mijn maat te boven gaat, maar er staat geschreven: “Er is een tijd om te zwijgen en een tijd om te spreken”<sup>42</sup>.

Welke verdediging zullen we dan hebben op de dag van het oordeel als we niet hen die lijden door onervarenheid, naar vermogen helpen, en zeker in deze tijd, nu zij de gure winter van de slechte leer en de onverstandige raad ondergaan? Want de bloeddorstige leeuw<sup>43</sup> en vijand van de waarheid houdt niet

op hen die niet heel goed opletten, te misleiden, niet omdat hij het vlees van de mensen wil verslinden, maar omdat hij ernaar dorst de zielen mee te sleuren naar de gehenna van het vuur. Hoevelen denkt ge dat hij na hun vertrek uit het wereldse leven tot slaaf heeft gemaakt van de ontterende hartstochten? Hoevelen heeft hij niet, na hun intreden in de monastieke gemeenschap, tot afvalligen gemaakt en vervreemd van het monnikshabit? Daarom moeten ze niet van het goede pad afdwalen, maar de ene broeder moet de andere helpen<sup>44</sup>, opdat ze de strikken van de Duivel kunnen passeren. Maar natuurlijk zeggen wij, niet de Apostel, dat we niet uit onszelf bekwaam zijn, dat we iets beschouwen als voortkomende uit onze eigen kracht, maar dat onze bekwaamheid van God komt, Die ons bekwaam heeft gemaakt<sup>45</sup> Hem te dienen, hoewel we daartoe onwaardig zijn. Moge de Heer u echter geven dat ge na het woord te hebben opgenomen als goede grond<sup>46</sup>, een volmaakte en rijke vrucht van rechtvaardigheid voortbrengt voor Christus onze Verlosser, aan Wie toekomt de heerlijkheid in alle eeuwen. Amen.

## **2<sup>e</sup> AANSPORING**

### ***Dat men vroom moet zijn***

**G**ELIEFDE, zijt ge een Christen, met de genade van God? Onderhoud dan de geboden van onze Heer Jezus Christus, dan zult ge gered worden. Want er staat geschreven: “Waarlijk, nu begrijp ik dat God niet naar het uiterlijk ziet, maar dat onder ieder volk alwie Hem vreest en gerechtigheid doet, Hem welgevallig is”<sup>47</sup>. Als ge dan het strenge leven van de monniken wilt ingaan, om te slagen in geestelijke zaken, maar uzelf niet realiseert dat ge dit leven niet meer verlaat, en ge deze wereld en de eer ervan niet beschouwt als een nutteloos toneel, dan kunt ge de aardse hartstochten en de wereldse verlangens die de mensen doen zinken in de vernietiging van het vlees en het bederf, niet overwinnen. Want de Heer spreekt geen onwaarheid waar Hij zegt: “Indien iemand Mij wil volgen, dan moet